

Complexnummer: 515864

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

Begraafplaats

Aantal complexonderdelen

4

Monumentnummers van complexonderdelen

515865, 515866, 515867, 515868

Woonplaats

Hoogezand

Gemeente

Midden-Groningen

Provincie

Groningen

Locatie van het hoofdobject

Knijpslaan 1, 9601 KA te Hoogezand

Complexomschrijving

Inleiding

Complex bestaande uit de Nederlands-hervormde BEGRAAFPLAATS, vermoedelijk aangelegd in 1668, maar met een typisch laat-19de-eeuws karakter, een voormalige DIENSTWONING uit omstreeks 1889 in Ambachtelijk-traditionele stijl en TWEE meervoudige FAMILIEGRAVEN (families Smit en Hooites-Beukema).

Het rechthoekige begraafplaatsterrein, dat is gelegen aan de Knijpslaan/hoek Meint Veningastraat, wordt nog aan twee zijden (west en oost) omgeven door een sloot met boomwallen. Een beukenhaag scheidt de oostzijde van de openbare weg. De zuidzijde grenst aan de gemeentelijke groensingel langs de Meint Veningastraat. Het rechthoekige terrein heeft een orthogonaal padenpatroon, waarbinnen 27 aaneengesloten slagen (rijen) liggen met overwegend 19de-eeuwse graven. Met name de graftekens verlenen de begraafplaats haar typisch 19de-eeuwse karakter.

Twee meervoudige familiegraven (van de families Smit en Hooites-Beukema) worden op grond van bijzondere kwaliteiten en cultuurhistorisch belang afzonderlijk beschermd (zie de desbetreffende beschrijvingen). Het belang van de overige veelal natuurstenen graftekens met of zonder hekwerk, ligt in de collectieve betekenis die zij, met name door materiaalgebruik, plaatsing en symboliek, hebben voor het zo typisch 19de-eeuwse karakter van deze begraafplaats.

Op het terrein staat, grenzend aan de Meint Veningastraat, een klokkentoren uit 1783, die reeds van rijkswege beschermd is (monumentnummer 22266). De voormalige dienstwoning, waarvoor drie leilinden, ligt bij de ingang van de begraafplaats aan de

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Knijpslaan. Het terrein is toegankelijk via een (vernieuwd) houten toegangshek tussen twee bakstenen pijlers.

Behoudens de Nederlands-hervormde begraafplaats liggen aan de Knijpslaan nog de Joodse Begraafplaats, de Algemene Begraafplaats en, aangrenzend de onderhavig begraafplaats, de Algemene begraafplaats 'De Stille Hof'. Deze laatste, naar ontwerp uit omstreeks 1933 van Jan Vroom jr. uit Glimmen, is eveneens van rijkswege beschermd.

Waardering

Complex bestaande uit de Nederlands-hervormde begraafplaats, met dienstwoning en twee meervoudige familiegraven van algemeen belang vanwege cultuurhistorische waarde

- als voorbeeld van een in aanleg 17de-eeuwse (1668) begraafplaats met overwegend laat-19de-eeuws karakter en een duidelijke klassenopbouw
- vanwege de funerair-historische en lokale genealogische waarde van de graftekens
- vanwege de aanwezigheid van verschillende familiegraven die getuigen van de bloeiende ontginningsactiviteiten, scheepvaart, landbouwindustrie en ijzergieterijen in Hoogezand-Sappemeer
- vanwege de eenvoudige, doch verzorgde aanleg (slagenopbouw)
- vanwege de vrij hoge mate van gaafheid van de samenstellende onderdelen
- vanwege de functionele en ruimtelijk-visuele relatie met de voormalige dienstwoning en de 17de-eeuwse klokkentoren
- vanwege de directe relatie met de eveneens beschermde Algemene Begraafplaats naar ontwerp van J. Vroom jr. uit Glimmen en de overige (niet van rijkswege beschermde) begraafplaatsen aan de Knijpslaan
- vanwege de kenmerkende ligging aan het bewoningslint langs het oude Winschoterdiep, op de hoek van de M. Veningastraat en de Knijpslaan

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 515865

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	05 mei 2004
Kadaster deel/nr	82758/7

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Hoogezand	Midden-Groningen	Groningen

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Hoogezand	K			8125

Omschrijving**

Omschrijving

Ned. hervormde BEGRAAFPLAATS. Het rechthoekige terrein heeft een orthogonaal padenpatroon, waarbinnen 27 aaneengesloten slagen (rijen) met overwegend 19de-eeuwse graven liggen. Er is geen of nauwelijks ruimte tussen de verschillende graven - een verwijzing naar het begraven in kerken. Een vrij groot deel van de gietijzeren slagpalen met nummering van de slagen is nog aanwezig. Werden oorspronkelijk alleen dunne houten stèles en hardstenen plaatspalen/eigendomsbewijzen aan het hoofdeinde geplaatst, allengs werd de variatie in materiaalgebruik en uitbeelding groter. Uit materiaalgebruik, omvang en plaatsing spreken nog steeds de vroegere standsverschillen. Zo liggen de graven van de belangrijkste personen direct langs de Knijpslaan. Twee meervoudige familiegraven - van de families Smit en Hooites-Beukema - worden vanwege bijzondere cultuurhistorische kwaliteiten afzonderlijk beschermd (zie de desbetreffende omschrijvingen). Op de begraafplaats komen, behoudens enkele treurbomen, ook de taxus (de levensboom) en de thuja (symbool van het onvergankelijke leven) voor.

Waardering

- Begraafplaats met graftekens, waaronder twee meervoudige familiegraven, van algemeen belang vanwege cultuurhistorische waarde
- als voorbeeld van een in aanleg 17de-eeuwse (1668) begraafplaats met overwegend laat-19de-eeuws karakter en een duidelijke klassenopbouw
 - vanwege de funerair-historische en lokale genealogische waarde van de graftekens
 - vanwege de aanwezigheid van verschillende familiegraven die getuigen van de bloeiende ontginningsactiviteiten, scheepvaart, landbouwindustrie en ijzergieterijen in Hoogezand-Sappemeer
 - vanwege de eenvoudige, doch verzorgde aanleg (slagenopbouw)

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

- vanwege de vrij hoge mate van gaafheid van de samenstellende onderdelen
- vanwege de functionele en ruimtelijk-visuele relatie met de voormalige dienstwoning en de 17de-eeuwse klokkentoren
- vanwege de directe relatie met de eveneens beschermde Algemene Begraafplaats naar ontwerp van J. Vroom jr uit Glimmen en de overige (niet van rijkswege beschermde) begraafplaatsen aan de Knijpslaan
- vanwege de kenmerkende ligging aan het bewoningslint langs het oude Winschoterdiep, op de hoek van de M. Veningastraat en de Knijpslaan

Hoofdcategorie

Uitvaartcentra en begraafplaatsen

Subcategorie

Begraafplaats en -onderdelen

Functie

Begraafplaats

Monumentnummer*: 515866

Status rijksmonument
Inschrijving register* 05 mei 2004
Kadaster deel/nr 82758/10

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Hoogezand Midden-Groningen Groningen

Locatiennaam Locatieomschrijving
Hoogezand

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Hoogezand K 7148

Omschrijving**

Omschrijving

Voormalige DIENSTWONING uit omstreeks 1889, eertijds behorende tot Nederlands-hervormde begraafplaats. De woning heeft één krimp en is opgetrokken in een rood-bruine baksteen. Het zadeldak, gedekt met een zwart geglaazuurde Friese golfpan (zuid) en een rode muldenpan (noord), heeft strakke windveren en twee gemetselde schoorstenen op de nok en één op het dakvlak. De hoofdentree bevindt zich midden in de zuidgevel en bestaat uit een (vernieuwde) deur met een licht getoogd bovenlicht. Aan weerszijden van de entree twee lichtgetoogde zesruitsvensters. Zowel deur als vensters hebben een getoogde halfsteens strek met een eensteens sluitsteen.

De oostgevel heeft gemetselde hoekpilasters en twee lichtgetoogde zesruits vensters met getoogde strek met sluitsteen, en in de topgevel een ijzeren roosvenster. In de noordgevel een getoogd tweeruits keldervenster en een krimp met aan de oostzijde een (vernieuwd houten dubbel vierruits venster (oorspronkelijk ijzer) en aan de noordzijde een opgeklampte deur, een klein ijzeren roosvenster, twee kleine getoogde ijzeren vierruits schuurvensters en een klein houten venster. In de westgevel een niet originele raamindeling.

In het INTERIEUR zijn onder meer van belang: in de gang de houten vloer en de paneeldeuren. In de voorkamer de houten schouw; de bedsteden-kastenwand; het balkenplafond.

Waardering

Voormalige dienstwoning, eertijds behorende tot de begraafplaats van algemeen belang

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

- als voorbeeld van een dienstwoning uit omstreeks 1889
- vanwege het sobere, doch verzorgde materiaalgebruik
- vanwege de redelijke mate van gaafheid
- vanwege de functionele en ruimtelijk-visuele relatie met de begraafplaats
- vanwege de markante ligging aan de noordoostzijde van de begraafplaats

Hoofdcategorie

Woningen en woningbouwcomplexen

Subcategorie

Dienstwoning(K)

Functie

Dienstwoning(K4)

Monumentnummer*: 515867

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	05 mei 2004
Kadaster deel/nr	82758/94

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Hoogezand	Midden-Groningen	Groningen

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Hoogezand	

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Hoogezand	K			8125

*Omschrijving***

Omschrijving

Het FAMILIEGRAF van de familie Smit, die in Hoogezand een scheepswerf en machinefabriek bezat, bestaat uit 18 gietijzeren graftekens die waarschijnlijk zijn vervaardigd door gieterij Ten Oever, Koning & Co. te Foxham. De graven worden omgeven door een hekwerk met één beweegbaar deel, bestaande uit ijzeren regels en stijlen met gietijzeren punten tussen smalle vierkante hoekpijlers met punt, bevestigd op een aangesmeerde plint. De 18 staande zerken hebben alle dezelfde vormgeving: een platte schacht met voetstuk en kroonlijst, waarop een graftekst binnen een zwart geschilderde omlijsting; bovenop de kroonlijst een spits toelopende beëindiging waarop in reliëf een liggend ovaal, met een koord hangend aan een spijker; op het ovaal staan twee elkaar schuddende handen en de tekst: "tot wederziens". Op bijna alle schachten staat in reliëf een doodshoofd. De oudste grafzerk is uit 1855, de jongste uit 1944.

Waardering

Familiegraf van algemeen belang vanwege cultuurhistorische waarde

- als voorbeeld van een familiegraf uit de periode 1855-1944
- vanwege de funerair-historische en lokale genealogische waarde
- vanwege de opvallende vormgeving van de zerken en het materiaalgebruik
- vanwege de functionele en ruimtelijk-visuele relatie met de overige graftekens en onderdelen van het complex

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

- vanwege de hoge mate van gaafheid

Hoofdcategorie

Uitvaartcentra en begraafplaatsen

Subcategorie

Begraafplaats en -onderdelen

Functie

Graf

Monumentnummer*: 515868

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	05 mei 2004
Kadaster deel/nr	82758/97

Woonplaats*	Gemeente*	Provincie*
Hoogezand	Midden-Groningen	Groningen

Locatiennaam	Locatieomschrijving
Hoogezand	

Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
Hoogezand	K			8125

Omschrijving**

Omschrijving

Het familiegraf van de fabrikantenfamilie Hooites-Beukema, bestaat uit 11 staande marmeren en 4 staande natuurstenen graven. De graftekens worden omgeven door een hek bestaande uit ijzeren regels met decoratieve rand en stijlen met gietijzeren punten, tussen gegroefde hoekpijlers met dennenappel. Van de liggende zerken zijn zes van hardsteen en vijf van wit geaderd marmer gemaakt. Op de dekplaten is de graftekst binnen een cirkel aangebracht. Drie hardstenen zerken zijn voorzien van doodssymbolen. De oudste zerk stamt uit 1858 en heeft op de dekplaat de volgende symbolen: een opengeslagen boek, een gebroken gegroefde zuil, een gevleugelde zandloper, een toorts, een zeis. Op enkele liggende graven staat de naam van de makers: L.F. de Wijs Veendam en F. Woltjes. De vier staande zerken zijn vervaardigd uit wit geaderd marmer en zijn verschillend vormgegeven. Er is een GRAFTEKEN bestaande uit een marmeren basis met schacht met rondboogfries, waarop een gegroefde naald bekroond door een vaas. Op de vier zijden van de schacht de volgende teksten: "Ter nagedachtenis aan Dr J.J. Beukema, geb. te Niezijl 15 juni 1836, overl. te Hoogezand 3 maart 1891, echtgenoot van E. Hooites"; "Ter nagedachtenis aan Elsje Hooites, geb. te Hoogezand 17 augustus 1839, overl. te Groningen 3 februari 1927, weduwe van Dr J.J. Beukema"; "Ter nagedachtenis aan Mr F.F. Beukema, geb. te Hoogezand 5 december 1866, overl. te Groningen 21 februari 1936, echtgenoot van T.H. Haan"; "Ter nagedachtenis aan Titia Heika Haan geb. te Groningen 3 juni 1867, overl. te Groningen 6 oktober 1938, weduwe van Mr F.F. Beukema." In de basis staat de naam van de maker gegraveerd: P.H. Korst Groningen. Om het grafteken een laag ijzeren hek.

Er is een marmeren GRAFTEKEN bestaande uit een rechthoekige, ondiepe pedestaal met afdekplaat, waarop een ondiepe schacht met gekorniste lijst en als bekroning een soort decoratief fronton. De schacht heeft twee gecanneluurde pilasters met ionisch kapiteel, waartussen een uitgehakte staande vrouwenfiguur, die met haar rechterhand haar hoofd ondersteunt en in haar linkerhand een

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

lauwerkrans houdt. Op de achterkant van de schacht een bijenkorf en bijen. Op de pedestal de volgende tekst: "Rustplaats van Mevrouw Jacomijna Meursing, geb. te Hoogezand 16 augustus 1843, overl. te Groningen 3 maart 1910, sedert 18 mei 1872 weduwe van de heer Roelof Hooites." Onderop gegraveerd de naam van de leverancier: Holschlegen (?) Groningen.

Er is een marmeren GRAFTEKEN bestaande uit een voet met pedestal en afdekplaat waarop een schacht met aan vier zijden een gebogen fronton met decoratieve vaas en als bekroning een vierzijdige, gebogen spits met uitgehakt schubmotief met bovenop een vaas. Onderaan de schacht, aan elke zijde een omgekeerde toorts. Aan de voorzijde van de schacht een vrouwenfiguur met lauwerkrans in de hand en haar hoofd in een schelp; aan de achterzijde een sikkels en een toorts die elkaar kruisen; op de beide zijden een graftekst. Links: "Rustplaats van Froukje Meursing, geb. 2 augustus 1840, overl. 20 oktober 1891." Rechts: "Rustplaats van Sikkolina Hooites, geb. 3 juni 1819, overl. 31 januari 1891, weduwe van Wijbrandus Meursing." Aan de voet gegraveerd de naam van de maker: L.F. de Wijs Veendam.

Er is een marmeren GRAFTEKEN bestaande uit een voet waarop een ondiepe schacht met driehoekig fronton. Op de schacht de volgende tekst: "Rustplaats der geliefde kinderen van J.J. Beukema en E. Beukema-Hooites." Erboven een palmtak. In het fronton de afbeelding van een zonnwijzer en bovenop een marmeren ornament.

Waardering

Familiegraf van algemeen belang vanwege cultuurhistorische waarde

- als voorbeeld van een familiegraf uit de periode 1858-1939
- vanwege de funerair-historische en lokale genealogische waarde
- vanwege de opvallende vormgeving van de verschillende zerken en het materiaalgebruik
- vanwege de functionele en ruimtelijk-visuele relatie met de overige graftekens en onderdelen van het complex
- vanwege de hoge mate van gaafheid

Hoofdcategorie

Uitvaartcentra en begraafplaatsen

Subcategorie

Begraafplaats en -onderdelen

Functie

Graf